

MÄJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

Toimetuse, tel. 475-91. Talitus, tel. 468-24
TALLINN, Toomkooli 13.

Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kuukirjaga „Konjunktur“ Kr. 12.—
Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektiooni juhataja J. Janusson
Sektiooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussektiooni juhataja J. Kurkus
Sektiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 19

Tallinn, 9. mail 1939

V aastakäik

SISU:

	Lk.
PÖLLUMAJANDUS	
Hindadetae ja töölispalgad põllumajanduses . . .	338
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Tööstusettevõtted ja tööloolu	340
Raudteetegevus märtsis 1939. a.	344
Lõhiuudiseid	345
HINNAD	
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	347
PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	346
Juustuturg	348
Peekoniturg	348
Tapaloomade ja lihaturg	348
Toornahkade turg	349
Kanamunaturg	349
Piimaturg	349
Põllumajanduslik väljavedu	350
Linaturg	350
Kartuliturg	350
Aedviljaturg	351
Kalaturg	351

INFORMATSIOONI OSA

Eesti Panga nädalaaruanne 352

VALISMINISTERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

Briti majandus 1939. a. esimesel veerandil . . .	353
Briti 1939/40. a. eelarve	354
Punturuütlevaade Rootsis	354
Tollitariifi muudatusi Leedus	355
Leedu jõhvikate väljavedu	355
Leedu telliskivitoodang	355
Raadioaparatuuride tööstus Leedus	356
Bambuse kasustamine tsemendis Itaalias . .	356
Kartulite sissevedu Šveitsi	356

CONTENTS:

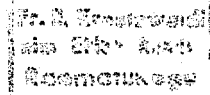
	Page
AGRICULTURE	
<i>Agricultural Prices and Labourers' Wages . . .</i>	338
INDUSTRY AND TRADE	
<i>Industrial Enterprises and Employment</i>	340
<i>Railways in March, 1939</i>	344
<i>Sundry Information</i>	345
PRICES	
<i>Prices and Quotations</i>	347
AGRICULTURAL MARKETS	
<i>Butter Market</i>	346
<i>Cheese Market</i>	348
<i>Bacon Market</i>	348
<i>Cattle and Meat Market</i>	348
<i>Rawhide Market</i>	349
<i>Egg Market</i>	349
<i>Milk Market</i>	349
<i>Exports of Agricultural Products</i>	350
<i>Flax Market</i>	350
<i>Potato Market</i>	350
<i>Vegetable Market</i>	351
<i>Fish Market</i>	351

INFORMATION PART

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return 352

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION

<i>British Economic Situation during First Quarter of 1939</i>	353
<i>British Budget for 1939/40</i>	354
<i>Timber Market in Sweden</i>	354
<i>Amendments in Lithuanian Customs Tariff . .</i>	355
<i>Lithuanian Exports of Cranberries</i>	355
<i>Lithuanian Brick Production</i>	355
<i>Lithuanian Radio Industry</i>	356
<i>Bamboo Used in Concrete Structures in Italy .</i>	356
<i>Swiss Potato Imports</i>	356

PÖLLUMAJANDUS

HINDADETASE JA TÖÖLISPALGAD PÖLLUMAJANDUSES.

AGRICULTURAL PRICES AND LABOURERS' WAGES.

Dr. agr. E. Jaska.

Põllumajanduse tasuvusolude analüüsi tulemused näitavad, et meie põllumajandus on viimaseil aastail töötanud võrdlemisi rahuldavalt. Puhtsaak, s. o. talundesse paigutatud varanduste tasuvus, on püsinud võrdlemisi lähedal normaaltasuvusele ning ettevõtja tööpalk on näidanud paranemist. Seega väline piit põllumajanduse tasuvust näitajate asjaolude kujunemises näib olevat üldiselt soodus ning põllumajanduslik tootmine rahuldavais tingimuses.

Põllumajandussaaduste hinnad.

Prices of Agricultural Products.

Põllumajandussaaduste hindade liikumine on alates 1932. a. näidanud peatuge pidevat tõusutendentsi. Vastavaist põllumajanduse müügiainete hindade indekseist selgub, et m. a. keskmiselt oli hindade indeks 82 1932. a. 53 vastu (1937—31 = 100). Seega on meie põllumajanduse müügiainete hindade tase näidanud agraarkriisi madalseisust saadik tunduvalt paranemist, tõustes viie aasta jooksul üle 50%. Põllumajanduse müügiainete hindade paranemisega on koos paranenud ka põllumajandussaaduste ostujõud. Nii oli m. a. keskmiselt põllumajandussaaduste ostujõud ostuainete suhtes 86 1932. a. 69 vastu (1927—31 = 100). Seega on ka seisund põllumajanduse müügiainete ostujõu kujunemises näidanud ligi 25% paranemist. Seega on põllumajandusseisund tulundusolude kujunemise mõttes hindade seisukohalt tunduvalt parem kui agraarkriisi madalseisul. Jätame aga üksikute kõrg- ja madalseisuaastate võrdlused kõrvale ning vaatleme tähtsamate eralduvate perioodide hindade kui ka ostujõu seisutaset. Seks vaatleme eraldi kriisielset (1925/26—1928/29) aega ja perioodi pärast agraarkriisi (1933/34—1938/39). Nende perioodide keskmine põllumajandussaaduste hindade ja ostujõu tase on eriti iseloomustav üksikute ajajätkude põllumajanduse tasuvusolude hindamisel. Enne agraarkriisi oli põllumajandussaaduste hindade indeks 4 aasta keskmiselt 114 ja pärast agraar-

kriisi 74. Põllumajandussaaduste ostujõud oli enne agraarkriisi 106 ja pärast agraarkriisi perioodi keskmiselt 81. Seega ei ole keskmine põllumajandussaaduste hindade tase kui ka ostujõud veel tõusnud kriisielesele tasemele.

Põllutööliste palgad.

Farm Labourers' Wages.

Põllutööliste palgade liikumine ei ole toimunud sarnievalt põllumajanduse müügiainete hindade liikumisega. Madalama taseme ei saavutanud põllutööliste palk mitte 1932. a., vaid 1933. a. Sellest ajast alates on aga põllutööliste palgade kujunemises avaldunud pidevalt tõusutendents. Kui näit. 1933. a. oli aastatööliste kuupalk meestel kr. 14.40 ja naistel kr. 10.70, tõusis see 1938. a. vastavalt kr. 28.90-le ja kr. 21.00-le. Palkade tõus oli seega nimetatud aastate vältel 100%, ületades ühtlasi ka agraarkriisielese nn. kõrgkonjunktuuri-aegse palgade taseme. Vaadeldes aga põllutööliste palgade seisut vastavalt perioodidel nähtub, et põllutööliste keskmine palgaindeks (rahas) on järgmine (1925—28 = 100).

1934—1938. a.	87
1929—1933. a.	80
1925—1928. a.	100

Seega on viimase perioodi põllutööliste palk vaatlusperioodide keskmiselt ainult veidi kõrgem agraarkriisiaegsest palgast ning jääb 13% maha 1925—28. a. keskmisest. Seejuures ületas aga m. a. põllutööliste palgatase 1925—28. a. keskmise ligi 10% ning ühtlasi kas selle perioodi, s. o. 1925. a. kõrgseisu.

Hindade ja palgade vahetõde.

Relation between Prices and Wages.

Põllumajandussaaduste hindade ja põllutööliste palgade erinev liikumine on nende vahetõdedes kutsunud esile tunduvald muudatusi. Ühe kuu meespõllutõõlise palga sai tasuda kriisielesele perioodil (1925—28. a.) järgmiste põllumajandussaaduste kogustega: (aastatõõlise kuupalk) kas 9 kg võid või 24 kg

sealiha või 95 kg nisu või 120 kg rukist. Viimase 5 aasta keskmiselt on aga põllutöölise palk tõusnud suhteliselt põllumajandussaaduste hindadele. Nii tuli meespõllutöölisele (aastatööline) maksta kuus palka: kas 14 kg võid või 37 kg sealiha või 115 kg nisu või 165 kg rukist. Seega on aasta-meespõllutöölise palk tõusnud eelnimetatud põllumajandussaaduste suhtes kriisielisest tasemest lähtudes loomasaaduste hindadele võrreldes üle 50% ja tootteraviljaga 20–30%. Samane on tõus ka meessuvitöölisele kui ka teiste põllutöölise liikide palkadel. Hoopis suurema põllutöölise palkade tõusu saame, kui võrdleme 1938. a. palkade ja hindade vahet, näit., 1925–28. a. keskmise hindade ja palkade vahekorraga 1938. a. tuli meespõllutöölise (suvitöölise) kuupalgaks tasuda (sulgudes 1925–1928. a.): võid 22 kg (13 kg), sealiha 53 kg (35 kg), nisu 179 kg (135 kg), rukist 241 kg (184 kg). Seega tuli m. a. suvel meespõllutöölise kuupalgaks maksta tähtsamaid põllumajandussaadusi tunduvalt enam kui enne agraarkriisi (1925–28). Samuti oli meesaastatöölise kuupalk rahas 1938. a. tunduvalt kõrgem kui 1925–28. a. keskmiselt. Agraarkriisiperioodil kui ka selle süvikul oli põllumajandussaaduste ja põllutöölise palkade vahet vähem kui enne agraarkriisi, kuid siiski parem kui 1934–38. a. ja eriti 1938. a. Seega on põllutöölise palgad tähtsamate põllumajandussaaduste hindade suhtes viimasel aastal tõusnud tunduvalt.

Lähtudes talundite kogu müügiainete hindade ja põllutöölise palkade vahekorras saame teataval määral soodsamaid tulemusi, kuna vähemtähtsate põllumajandussaaduste hindade tase on tõusnud enam. Põllumajandussaaduste hindade ja põllutöölise palkade indeksite vahekorras nähtub, et põllumajandussaaduste hindade tase on langenud suhteliselt põllutöölise palkadega 1934–38. a. keskmiselt 23% võrreldes 1925–28. a. Nimetatud tulemus näitab, et talundist müüdnud ühe ja sama koguse põllumajandussaadustega võis tasuda 1925–28. a. 100 töölisele nende tööpalka, 1934. a. aga ainult 77 põllutöölisele. 1925–38. a. oli soodsaim seisund põllumajandusel 1928. a., mil sama

kogusega võis tasuda tööpalka 102 töölisele, ning halvim 1938. a., mil sama koguse müüdnud saadustega sai palgata tööle ainult 65 töölise, s. o. 36% vähem. Esialgsete andmete järgi võime säärasest seisundist loota ka k. p.-aastal.

Põllumajanduse tulundusolude kujunemine.

Changes in Remunerativeness of Agriculture.

Vaadeldes põllumajanduse tasuvusolude kujunemist erinevatel perioodidel nähtub, et talundesse paigutatud kapitalide tasuvus on viimasel aastal püsinnud kõrgemal tasemel kui enne agraarkriisi, nn. kõrgkonjunktuuriajal. Samuti on ettevõtja tööpalk 1, tööpäeva kohta enne ja pärast agraarkriisi enamvähem ühtlasel tasemel, kuna maatulundustulu 1 tööpäeva kohta oli enne agraarkriisi kõrgem. Seega on tulemused põllumajanduse tulundusolude kujunemises osalt isegi paremad kui enne agraarkriisi, mil põllumajandusseisundit peeti üldiselt soodsaks. Vaatamata seega madalamale põllumajandussaaduste hindadele ja ostujõule ning põllutöölise palkade suurele tõusule on põllumajanduse tulundusolud kujunenud rahuldavaks ning isegi paremaks kui enne agraarkriisi (1925–28. a.). Nimetatud nähtust tuleb seletada teiste vähemtähtsate tegurite mõjustuste suurenemisega põllumajanduse tasuvuse kujunemises.

Vaadeldes meie põllumajandustoodangu kogusliku liikumist nähtub, et selle suund on tõusev. 1925–28. a. keskmiselt kuni 1934–38. a. keskmiseni tõusis põllumajandustoodang 14%. Seejuures 1937/38 p.-a. osutus põllumajandustoodang koguselt rekordseks, suurenedes 1936/37. a. võrreldes üle 10%. 1938/39. a. näib põllumajandustoodang püsivat e. a. tasemel, kuid loomasaaduste osas, s. o. peamiselt põllumajanduse turutoodangut andvas sektoris, näib tõus jätkuvat. Põllumajandustoodangu tõus on seega asjaloluks, mis hindade kui ka ostujõu taseme ebasoodsust vähendab tulundusolude kujunemises. Teisalt võib märkida talundis ka rahaliste väljaminekute piiramist, s. o. suunda käitiskulu vähendamiseks. Eriti võib seda panna tähele tootluse ja eratarvituse rahalise väljamineku kohta, kus avaldub selgelt vähe-

nemine. Seega üheltpoolt toodangu tõstmise ning teisalt väljaminekute piiramisega on saavutatud paremaid tulunduslikke tulemusi kui kõrgete hindade ja soodsate põllutöölise palkade korral.

Kokkuvõte. Eeltoodud ülevaatest nähtus *Summary.* kokkuvõttes järgmist: 1) põllumajandussaaduste hindade tase on viimaseil aastail näidanud tunduvalt paranemist, kuid osutub üldiselt siiski madalamaks kui enne agraarkriisi. Samuti on kujunenud seisund põllumajandussaaduste ostujõu suhtes. 2) Põllutöölise palgad on näidanud nominaalselt kui ka eriti tegelikult tunduvalt tõusu võrreldes kriisieelse tasemega. Seetõttu on

tulundusolude kujunemise eeldused hindade kui ka palkade suhtes viimaseil aastail ja ka k. a. halvemad kui enne agraarkriisi. 4) Toodeitud koguse suurenemise ja väljaminekute vähenemise tulemusena on tasuvusolud siiski paremad kui kriisieelsel perioodil. 5) Suuremate koguste tootmine näitab meie põllumajandusliku tootmise intensiivsemaks muutumist, paranenud või peagu samaks jäänud tasuvus aga põllumajanduse ratsionaliseerimist. 6) Seega tulemused põllumajanduse tulundusolude kujunemises näitavad (üksikute talundite suhtes) kas talundiomaniku ja tema perekonna töökoormise suurenemist või töötlemuste tõusu.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

TÖÖSTUSETTEVÕTTED JA TÖÖLOLU.

INDUSTRIAL ENTERPRISES AND EMPLOYMENT.

Tööstusettevõtete ja tööloolu kujunemine toimus k. a. märtsis samuti nagu eelmiselgi kuul sesoone elavnemistähe all. Märtsi kokkuvõttest, arvatud kaasa ehituse alal tegutsesid ettevõtted, näeme suur- ja kesktööstuses ulatuslikumat tegevuse laienemist mineraalide-, tekstiil-, puu-, kehakatte- ja poodukaupade ning ehitustööstuses, kuna aktiivsuse nõrgenemine leidis aset paberi- ja toit-, maitseainete- ning jookidetööstuses. Kõigis teisis tööstusharudes olid töömahu muutused väiksemad.

K. a. 1. apr. oli suurtööstuses tegevaid ettevõtteid 433 (20 ja enam töölisega ettevõtted) 1. märtsi 415 vastu — seega suurenemine 18 ettevõtet, ning kesktööstuses (5—19 töölisega ettevõtted) 1036 ettevõtet eelmise kuu 1070 vastu, mis on vähem 34 ettevõtet. Kesktööstuse osas vähenes ettevõtete arv piiritööstuse alal, kus hooaja möödumisel umbes poolsada vabrikut lõpetas tegevuse.

Töötajate arv tööstuses 1. IV 1939

	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1. IV 1939	48 517	9 806	58 323
1. III 1939	47 341	9 731	57 072
1. IV 1938	47 873	8 886	56 759
1. IV 1937	43 656	9 405	53 061

1. IV 1939	29 208	5 151	34 354
1. IV 1929	32 147	5 340	37 487

Suurenemine 1. IV 1939

Võrreldes	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1. III 1939	1 176	75	1 251
1. IV 1938	634	970	1 614
1. IV 1937	4 851	401	5 252
1. IV 1933	19 304	4 655	23 959
1. IV 1929	16 360	4 466	20 826

Suur- ja kesktööstuses suurenes inimitöömahaht k. a. märtsis võrreldes eelmise kuuga 1 251 ja m. a. sama ajaga 1614 töötajat. Ehkki märtsi aktiivsust mõjustab lähenev kevad- ja suvehooaeg, võib võrreldes m. a. sama kuuga konstateerida tööstustegevuses siiski märkatavat tõusu.

Murdude ja kaevanduste rühmas oli k. a. 1. IV suur- ja kesktööstuses 4665 töötajat, olles seega suurem eelmisest kuust 84 töötajat ehk 1,8%, kuid väiksem m. a. 1. IV seisust 185 töötajat ehk 3,8%. Töömahaht suurenes turbatööstuses ning kivi- ja paemurdudes, kuid vähenes õlikivikaevandusis.

Mineraalide töötlemise alal tööstis töötajate arv 1. IV k. a. suur- ja kesktööstuses 2 840, mis on suurem eelmise kuu seisust 200 töötajat ehk 7,6% ja m. a. sama kuu seisust 426 töötajat ehk 17,6%. Savi- ja keraamikatööstuses suurenes töömahaht 33,8%.

Metallitööstuses oli 1. IV k. a. suur- ja kesktööstuses 7 781 töötajat, mis on suurem eelmisest kuust 64 töötajat. Metallitööstuse erialadest suurenes töötajate arv masinaehituse, laevaehituse, raudtee- ja trammitöökodades, mehaanika- ja lukusepatöökodades ja mitmesuguste metalliesemete valmistamises alal. Samal ajal vähenes töömaht elektriaparaatide valmistamise alal. M. a. sama aja seisuga võrreldes on töötajate arv suurenenud raudtee- ja trammitöökodades 61 töötajat, elektriaparaatide valmistamise alal — 154 töötajat ja mehaanika- ning lukusepatöökodades — 132 töötajat. Samal ajal nõrgenes aktiivsus masinaehituse alal 209 töötajat, laevaehituses — 62 töötajat ja mitmesuguste metalliesemete valmistamise alal — 42 töötajat.

Keemiatööstuses tegeles 1. IV k. a. suur- ja kesktööstuses 3 239 töötajat, mis väiksem eelmisest kuust 16 töötajat ehk 0,5%, kuid suurem 1938. a. samast kuust 300 töötajat ehk 10,2%. Töötajate arvu suurenemine toimus tuletikutööstuses ja mitmesuguste keemiaainete tööstuses. Kõik teised selle tööstusharu erialad mäitavad tööjõu tagasiminekut. Nii vähenes töötajate arv märtsis kummitööstuses 0,7%, kiviõlitööstuses — 1,1% ja seebi- ning küünlätööstuses — 1,9%. 1938. a. sama kuu seisuga võrreldes suurenes töömaht tuletikutööstuses 3,0%, kummitööstuses — 1,1%, seebi- ja küünlätööstuses — 47 töötajat ehk 29,6%, kiviõlitööstuses — 1939 töötajat ehk 12,2% ja mitmesuguste keemiaainete tööstuses — 54 töötajat ehk 6,5%.

Nahatööstuses suurenes k. a. märtsis töötajate arv suur- ja kesktööstuses 1,2% ja 9,5% võrreldes eelmise kuu ja 1938. a. 1. IV töötajate arvuga. Toornahatööstuses suurenes tööjõumahu märtsis 2,3%, kuid vähenes 3,2% nahkesemete valmistamise alal. Võrreldes m. a. sama ajaga on aktiivsuse tõus mõlemal alal vastavalt 10,4% ja 5,6%.

Tekstiilitööstuses tegeles 1. IV suur- ja kesktööstuses 12 972 töötajat, seega rohkem eelmisest kuust 115 töötajat ehk 0,9% ja 1938. a. sama aja seisust 502 töötajat ehk 4,0%. Märtsis suurenes töötajate arv puuvillatööstuses 14 töötajat ehk 0,3%, villa-

— 0,2%, lina- — 0,4%, kõie-, nõör- ja niidi- — 9,1%, apretuur- ning värvimis- — 0,6% ja kunstsiidriide- ning pudukaupadetööstuses — 2,5% võrreldes eelmise kuuga. Võrreldes m. a. sama aja töötajate arvuga on suurenemine puuvillatööstuses 517 töötajat ehk 12,7%, villa- 132 töötajat ehk 5,2% ja kõie-, nõöri- ning niiditööstuses 40 töötajat ehk 14,7%. Samal ajal toimus tööjõu vähenemine linatööstuses 62 töötajat ehk 2,6%, apretuur- ning värvimis- 1,6% ja kunstsiidriide- ning pudukaupadetööstuses — 113 töötajat ehk 4,5%. Linatööstuses mõjuvad raskused välismaiste tellimuste saamisel seal valitseva suure võistluse ja madalate hindade tõttu, kuna puuvillatööstuses on siiski märgata väikest paranemistendentsi.

Puutööstuses töötas k. a. 1. IV suur- ja kesktööstuses 5 832 töötajat, mis on suurem eelmisest kuust 508 töötajat ehk 9,5%, kuid ei küüni m. a. sama aja seisuni 0,6%. Kui osa saeveskeid talvel seisis ajutiselt toormaterjali puuduse tõttu, on nüüd kevade kätte jõudmisel sel alal märgata juba elavnemist. Nii tõusis töötajate arv saeveskites 2936-le eelmise kuu 2498 ja m. a. sama aja 2901 vastu, seega suurenemine vastavalt 488 töötajat ehk 19,5% ja 85 töötajat ehk 2,9%. Mööbli- ja vineeritööstuses suurenes töömaht märtsis 0,6% ning muude puuesemete valmistamise alal — 1,2%. Võrreldes 1938. a. sama ajaga on vähenemine mööbli- ja vineeritööstuses 5,1% ning suurenemine muude puuesemete valmistamise alal 1%.

Paberitööstuses oli k. a. 1. IV suur- ja kesktööstuses 2337 töötajat, mis on väiksem eelmise kuu töötajate arvust 53 töötajat ehk 1,8%, kuid kõrgem m. a. samast ajast 330 töötajat ehk 13,2%. Paberi- ja tselluloosi valmistamise alal vähenes töötajate arv märtsis mõnede ehitustööde lõppemise tõttu 49 töötajat ehk 2% ja pabereseemete valmistamise alal — 0,9%. Võrreldes 1938. a. sama ajaga on töömahu suurenemine paberi- ja tselluloosi valmistamise alal 330 töötajat ehk 16%, kuna pabereseemete valmistamise alal on töötajate arv jäänud endiseks.

Polügraafiatööstuses tegeles k. a. 1. IV suur- ja kesktööstuses 2142 töö-

Töölolu ja tööliste teenistus tööstuses — *Employment, and Earnings in Industry.*

	Töötajate arv Number of Workers			Tunniteenus suur- ja kesktööstuses märtsis 1939. Hourly Earnings in Large-scale Ind. in March, 1939					
	1. IV 1939		± Märtsis 1939 In March 1939	Senti tunnis Sents per Hour		Indeksid (eelmise aasta vastav kuu • 100) Indexes (Corresponding Month of Previous Year • 100)			
	Suurtööstus Large-scale Industry	Suur- ja kesktöös- tus — Large-scale and Middle-sized Industry				Teenistuse nimisväärtus Nominal Earnings		Reaalteenus Real Earnings	
			M.	N.	M.	F.	M.	N.	
I Murrud ja kaevandused — Mines and quarries	4 582	4 665	+ 84	47,9	25,9	108	101	108	101
II Mineraalide töötlemine — Mineral working industry .	2 418	2 840	+ 200	40,6	21,5	103	105	103	105
III Metallitööstus — Engineering industry	6 423	7 781	+ 64	48,2	26,9	107	106	107	106
IV Keemiatööst. — Chemical ind.	2 897	3 239	+ 16	38,4	33,0	100	86	100	86
V Nahatööstus — Leather ind.	616	830	+ 10	39,0	22,1	107	102	107	102
VI Tekstiilitööstus — Textile ind.	12 233	12 972	+ 115	37,9	29,1	109	107	109	107
VII Puit- ja puutööstus — Woodworking industry	4 480	5 832	+ 508	38,6	26,3	98	99	98	99
VIII Paberitööstus — Paper ind.	2 719	2 837	+ 53	40,2	26,4	105	98	105	98
IX Polügraafiatööstus — Poly- graphic industry	1 638	2 142	+ 1	50,1	30,9	107	105	107	105
X Toit-, maitseain. ja jookide ts. — Foodstuff, stimul. and beverage industry	8 869	6 518	— 125	39,3	22,1	107	102	107	102
XI Kehakatte- ja pudukaupade ts. — Clothing a. dry-goods ind.	2 062	3 179	+ 172	46,9	24,9	103	100	103	100
XII Ehitustööst. — Building ind.	3 465	3 936	+ 292	39,2	20,6	103	102	103	102
XIII Elektriijaamad ning gaasi- ja vesivarustus — Electric power plants, gas and water works	1 040	1 118	— 11	48,2	31,7	105	100	105	100
XIV Puhastustööstus — Sanitation industry	125	439	+ 10	41,0	21,5	112	83	112	83
Kokku — Total	48 517	58 328	+ 1251	42,7	27,2	105	105	105	105

tajajad, mis oli võrdne eelmise kuu töötajate arvuga, kuid ületas 1938. a. sama aja töömahu seisuga 85 töötajat ehk 4,1%.

Toit-, maitseainete- ja jookide tööstuses ulatus tööjõu arv k. a. 1. IV suur- ja kesktööstuses 6518-le, mis on madalam eelmisest kuust 125 töötajat ehk 1,9%, kuid kõrgem m. a. samast ajast 412 töötajat ehk 6,7%. Inimtöömahu vähenemine toimus jahuveskites 0,8%, tapamajades — 0,6%, piimatööstustes — 0,3%, kartulijahu- ja siirupitööstuses — 6,7%, piiritööstuses hooaja möödumisel — 311 töötajat ehk 45,9% ja linnase- ning õlletööstuses — 26 töötajat ehk 8,9% võrreldes eelmise kuuga. Samal ajal toimus tööjõu suurenemine leivatööstuses 18 töötajat ehk 3,3%, šokolaadi- ja kompveki- 37 töötajat ehk 2,5%, konservi- 157 töötajat ehk 50,3%, toiduõlide- ja -rasvatööstuses — 2,1%, veini- ja likööri- ja karastavate

jookide tööstuses — 6,9% ja tubakatööstuses — 0,6%. Võrreldes 1938. a. sama aja seisuga suurenes töömahu jahuveskites 41 töötajat ehk 13,2%, leivatööstuses — 41 töötajat ehk 7,9%, šokolaadi- ja kompvekitööstuses — 161 töötajat ehk 11,8%, tapamajades — 72 töötajat ehk 11,3%, piimatööstuses 116 töötajat ehk 11,5%, toiduõlide- ja -rasvatööstuses — 10%, veini- ja likööri- ja karastavate tööstuses — 46 töötajat ehk 17%, karastavate jookide tööstuses — 8,5% ja tubakatööstuses — 2,5%. Samal ajal vähenes töötajate arv konservitööstuses 63 töötajat ehk 11,8%, kartulijahu- ja siirupit. — 65 töötajat ehk 48,1% ning piiritööstuses — 2,7%.

Kehakatte- ja pudukaupade tööstuses oli 1. IV k. a. suur- ja kesktööstuses 3179 töötajat, mis on kõrgem eelmisest kuust 172 töötajat ehk 5,7% ja 1938. a. samast ajast 302 töötajat ehk 10,5%. Riievalmis-

tamise ajal suurenes töömaht 70 töötajat ehk 5,5%, ja jalanõudetööstuses — 49 töötajat ehk 5,0% ning moe- ja pudukaubatööstuses — 63 töötajat ehk 9,5% võrreldes eelmise kuuga. 1938. a. sama aja seisuga võrreldes vähenes töötajate arv riievalmistamise ajal 21 töötajat ehk 1,5%, kuid samal ajal töömaht suurenes jalanõudetööstuses 136 töötaja võrra ehk 15,3% ja moe- ning pudukaubatööstuses — 155 töötajat ehk 27,1%.

Ehitustööstuses tegeles koos riigitööstusettevõtete a/s. „Ehitaja“ ja Teedeministeeriumi Ehitusosakonna töötajatega k.a. 1. IV suur- ja kesktööstuses 3936 töötajat eelmise kuu 3644 töötaja vastu, seega 292 töötajat ehk 8,0% enam. Võrreldes 1938. a. sama ajaga on vähenemine 730 töötajat ehk 15,8% (3936:4676). Hoonete ehitamise ajal tõusis tööjõu arv 2107, mis on suurem eelmisest kuust 123 töötajat ehk 6,2%, kuid väiksem 1938. a. samast ajast 933 töötajat ehk 30,7%. Välisehituste ajal suurenes töömaht võrreldes eelmise kuu ja m.a. sama ajaga vastavalt 169 töötajat ehk 10,2% ja 193 töötajat ehk 11,8% (1829:1660:1636).

Elektrijaamades ning gaasi- ja vesivarustuse ajal vähenes töömaht märtsis 11 töötajat ehk 1%, kuid oli suurem m.a. sama aja seisust 40 töötajat ehk 3,7%. Elektrijaamades vähenes töömaht märtsis 1,4% võrreldes eelmise kuuga, kuid ületas 1938. a. sama kuu 42 töötajat ehk 5,3%.

Puhastustööstuses oli k. a. 1. IV suur- ja kesktööstuses 439 töötajat eelmise kuu 429 ja 1938. a. sama aja 373 töötaja vastu, seega tööjõu suurenemine vastavalt 2,3% ja 17,7%.

Rööbiti töötajate arvu kasvamisega suurenes k. a. märtsis ka tööstustöölise töötundide üldarv võrreldes eelmise kuu ja kolme eelmise aasta sama ajaga.

Töölise töötundide üldarv suur- ja kesktööstuses (1000).

	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1939. a. märtsis . . .	8 015	1 635	9 650
1939. a. veebr. . . .	7 016	1 420	8 436
1938. a. märtsis . . .	7 993	1 473	8 466

1937. a. märtsis . . .	6 812	1 419	8 231
1936. a. märtsis . . .	6 435	1 346	7 781

Suurenemine 1939. a. veebr. (%)

Võrreldes	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1939. a. veebr.	14,2	15,1	14,4
1938. a. märtsiga . . .	0,3	11,0	14,0
1937. a. märtsiga . . .	17,7	15,2	17,2
1936. a. märtsiga . . .	24,6	21,5	24,0

Töölise keskmine tööpäevapikkus oli k. a. märtsis suurtööstuses meestel 8,20 ja naistel — 8,03 tundi. Eelmise kuu keskmine tööpäevapikkus oli suurtööstuses vastavalt 8,10 ja 7,88 tundi. See- ga pikenes tööpäev märtsis meestel 1,2% ja naistel — 1,9%.

Rööbiti töömahu laienemisega tõusis märtsis makstud palga üldsumma võrreldes eelmise kuuga 368 tuh. kr. ehk 11,1% ning võrreldes 1938. a. sama kuuga 233 tuh. kr. ehk 5,8%. Võrreldes 1936. a. märtsiga on suurenemine peamiselt töömahu laienemise tõttu veelgi suurem — 1427 tuh. kr. ehk 50%.

Palga üldsumma suur- ja kesktööstuses (1000 kr.).

	Töölised	Administratsioon	Kokku
1939. a. märtsis . . .	3 496	784	4 280
1939. a. veebr. . . .	3 055	797	3 852
1938. a. märtsis . . .	3 281	766	4 047
1937. a. märtsis . . .	2 641	724	3 365
1936. a. märtsis . . .	2 288	565	2 853

Suurenemine või vähenemine 1939. a. märtsis (± %).

Võrreldes	Töölised	Administratsioon	Kokku
1939. a. veebr.	+14,4	- 1,6	+11,1
1938. a. märtsiga . . .	+ 0,6	+ 2,3	+ 5,8
1937. a. märtsiga . . .	+32,4	+ 8,3	+27,2
1936. a. märtsiga . . .	+52,8	+38,8	+50,0

K. a. märtsis oli tööstustöölise keskmine tunniteenistus suurtööstuses meestel 42,7 s. ja naistel — 27,2 s. ning kesktööstuses meestöölisel 35,9 s. ja naistöölisel — 22,4 s., mis on kõrgem eelmise kuu keskmisest tunniteenitusest suurtööstuses meestel 0,9% ja naistel — 0,4% ning kesktööstuses meestel — 0,8%, kuna naistöölise keskmine tunniteenistus langes kesktööstuses 0,9%. Võrreldes 1938. a. sama kuuga on keskmine tunniteenistus tõus-

nud suurtööstuses mees- kui ka naistöölisil võrdselt 5,4% ning kesktööstuses meestel — 8,1% ja naistel — 3,7%.

Reaalteenistus (teenistuse ostujõud tunniteenistuse alusel) tõusis võrreldes 1938. a. märtsi teenistusega suurtööstuses mees- ja naistöölisil võrdselt 5%.

Tööõnnetusi oli k. a. märtsis 918, sellest suurtööstuses 844 ja kesktööstuses 74. Seega tuleb ühe milj. töötunni kohta suurtööstuses 105,3 ja kesktööstuses — 45,3 ning keskmiselt — 95,1 tööõnnetust. Eel-

misel kuul oli vastavalt 103,2, 47,2 ja 93,8 tööõnnetust 1 milj. töötunni kohta. 1938. a. märtsis oli tööõnnetuste sagedus ühe milj. töötunni kohta suurtööstuses 96,7, kesktööstuses — 36,7 ja keskmiselt — 87,3. Suhteliselt tõusis tööõnnetuste sagedus k. a. märtsis võrreldes eelmise kuuga 1,4%, sellest suurtööstuses 2,0%, kuna kesktööstuses vähenes tööõnnetuste arv 4,0%. Võrreldes m. a. märtsiga tõusis tööõnnetuste sagedus suurtööstuses 8,9%, kesktööstuses — 23,4% ja keskmiselt — 8,9%.

RAUDTEETEGEVUS MÄRTSIS 1939. A. — RAILWAYS IN MARCH, 1939.

K. a. märtsi raudteetegevus oli aktiivsem m. a. samast kuust. Silmapaistvalt elavnes maksuline kaubavedu, mille kogus m. a. 226 tuh. tn-lt suurenes 261 tuh. tn-le ehk 15,5%. Suurenenud kaubakogus ja ühe tn keskmise veokauguse pikenedamine m. a. 100 km-lt 112 km-le ehk 11,6% mõjustasid tn-km arvu suurenemist üldarvus 22 766 tuh.-lt 29 335 tuh.-le ehk 28,9%. Kaubavedu elavnes peamiselt laiarööpmelisel teel, kus veetud kaubakogus suurenes m. a. 147 tuh. tn-lt 179 tuh. tn-le ehk 21,8% ja tn-km — 16 613 tuh.-lt 22 744 tuh.-le ehk ca 35%. Tn-km arvu suurenenamine laiarööpmelisel teel on tingitud ka ühe tn keskmise veokauguse pikenedamisest 113 km-lt 127 km-le ehk 12,4%.

Pagasikogus vähenes 0,7 tuh. tn-lt 0,6 tuh. tn-le ehk 14,3%, tn-km arv aga suurenes 52 tuh.-le m. a. 51 tuh.-lt ehk 2,0%.

Tasuliste reisijate arv oli k. a. märtsis 920 tuh. mülluse 878 tuh. vastu ehk 4,8% suurem ja reis.-km 23 627 m. a. 22 889 tuh. vastu ehk 3,2% k. a. kasuks. Reisijate liiklus elavnes peamiselt lühimaa-reisijate arvel, kus reisijate arv oli tänavu 507 tuh. ja reis.-km — 3 690 tuh. m. a. 453 ja 3 267 tuh. vastu ehk ca 12% elavam. Pikamaareisijate arv kahanes aga 1,0%, kuna reis.-km arv on peagu võrdne mõlemal tegevusaastal. Laiarööpmelisel teel elavnes reisijate liiklus arvult kui ka reis.-km-lt, esimene 7,5%, teine — 6,6%. kitsarööpmelisel teel aga vähenes arv 6,0% ja reis.-km — 9,0%.

Raudteejõuvankrite läbisõit pikenes m. a. 11 tuh. km-lt 12 tuh. km-le, s. o. 8,3%, kuna veod, millised moodustavad peamiselt kodunkoju veo, vähenesid 1 609 tn-lt 1 355 tn-le ehk 15,8%. Raudteejõuvankrid peavad ka pidevat ühendust Puka-Tõrva vahel, kus veetud kaubakogus suurenes tänavu 240 tn-lt 262 tn-le m. a. ehk 9,2%. Uute liinide avamisega elavnes kaubavedu renditud jõuvankreil, millised lepingute põhjal veavad kaupa jaama-dest maale ja vastupidi, üle 50%, suurenedes m. a. 337 tn-lt 516 tn-le, kusjuures aga tn-km arvu aktiivsus ei tõuse samale tasemele, vaid piirdub 10%-lise juurdekasvuga, suurenedes mülluselt 10 tuh. 11 tuh. km-le.

Suurenenud vedude tõttu ületab ka tänavu laekunud tulusumma m. a. 80 tuh. kr. ehk 6,3%. Üldse laekus k. a. märtsis 1 360 tuh. kr. m. a. 1 280 tuh. kr. vastu. Kaubaveost laekus tänavu 865 tuh. kr., mis ületab 73 tuh. kr. ehk 9,2% m. a. sama kuu, olles osatähtsuselt suurimaks tululiigiks (63,7; 61,9% vastu k. a. kasuks). Reisijate liiklusest laekuv tulu, mis evib ca 30%-st osatähtsust üldtuludes, oli 0,7% passiivne ehk 429 tuh. kr. 432 tuh. kr. vastu k. a. kahjuks. K. a. laiarööpmelise tee vedudest laekus 1 016 tuh. kr., ületades 91 tuh. kr. ehk 9,8% mülluse tulusumma. Seevastu oli aga kitsarööpmelise tee vedudest laekuv tulu 11 tuh. kr. ehk 3,1% väiksem, millest tuhu kaubaveost kahanes 9 tuh. kr. ehk 3,9%, reisijateveost — 6 tuh. kr. ehk 5,6%, ainult muud tulud ületasid mülluse 4 tuh. kr. ehk 50%.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa kinnitatud projekti ja kirjelduse kohaselt:

● A. Tõnistele, Viljandis Jakobsoni 11 asuvas ning ümberkorraldatud „Diana“ nimelises kombineeritud tööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab 10 töötajat mehaanilisi jõuallikaid kasutamata. Valmistatakse kombineeritud, biskviiti ja teisi maiustisi.

● Sakala Kirjastusühingule, Viljandis, Lossi 26 asuvas ning ümberkorraldatud trükitööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab 18 töölisi. Jõuandjaks 7 el.-mootorit 17 HJ. Trükitakse ajakirju, raamatuid ja valmistatakse trükitooteid.

● Vabaduse Risti Kavaleride Kodule, Udriku mõisas, Virumaal asuva piiritustehase korraldamiseks ja sisseadmiseks. Ettevõttes töötab 6 töötajat. Jõuandjaks aurumasin 20 HJ. Toodetakse piiritust ja kõrvalsaadusi.

● O. Valdson'ile, Tallinnas V. Ameerika 20 asuva jalatööstuse ümberehitamiseks, korraldamiseks ja sisseadmiseks. Ettevõttes töötab kuni 80 töölisi. Jõuandjaks 7 el.-mootorit üldvõimega 17,8 HJ. Valmistatakse nahkjalanõusid.

● Tartu Klaasivabriku omanikele J. ja A. Grišakovidele, Tartus Teguri 47/49 asuva klaasivabriku korraldamiseks ja sisseadmiseks. Ettevõttes töötab kuni 80 töölisi. Jõuandjaks 3 el.-mootorit 8 HJ. Valmistatakse klaaskaupu.

● F-ma „Vennad Auster'i“ oman. F. Vahl'ile, Pärnus Roosi 3 asuva ning ümberkorraldatava pudelikorkide, kapslite, korkseibide ja korkisolatsioonitööstuse ülevõimiseks Pärnu Brakmani 35 ja seal ehitamiseks, korraldamiseks ning sisseadmiseks. Ettevõttes töötab 40 töölisi. Jõuandjaks 7 el.-mootorit 28 HJ. Valmistatakse pudelikorke, korkseibe, korgist isolatsiooniplaate ning staniolist ja alumiiniumist pudelikapsleid.

● Tartu Ülikooli Valitsusele, Tartus, tema Raadi mõisas asuva piiritustehase korraldamiseks ja sisseadmiseks. Ettevõttes töötab 6 töölisi. Jõuandjaks aurumasin

25 HJ. Toodetakse piiritust ja kõrvalsaadusi.

● J. Paisuots'ale, Lihula alevikus Läänemaal asuvas ning ümberkorraldatud jahuveskis, villa- ja linatööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab 6 töölisi. Jõuandjaks pungaasimootor 50 HJ. Jahvatatakse teravilja, kraasitakse ning kedratatakse villa ja puhastatakse lina.

● Taehla piiritustehase omanikule A. Saarele, Taehla vallas, Läänemaal asuva piiritustehase korraldamiseks ja sisseadmiseks. Ettevõttes töötab 5 töölisi. Jõuandjaks aurumasin 20 HJ. Toodetakse piiritust ja kõrvalsaadusi.

● A. Oit ja M. Mäele, Nõmme Öie 2/4 asuva saeveski korraldamiseks ning sisseadmiseks. Ettevõttes töötab 17 töölisi. Jõuandjaks lokomobiil 75 HJ. Saetakse metsa ehitusmaterjaliks.

● A/s-le „Ekstraktor“, Tallinnas, Telliskivi 21 asuva taimevõitetehtase tööstushoonele teise korra pealeehitamiseks, korraldamiseks ja sisseadmiseks. Ettevõttes töötab 30 töölisi. Jõuandjaks 9 el.-mootorit 94 HJ. Valmistatakse taimevõid.

● A/s-le „O. Kilgas“, Tallinnas Soo 26 asuvas ning ümberkorraldatud tekstiilitööstuse riidetrükkimisosakonnas töötamiseks. Ettevõtte selles osas töötab 20 töölisi. Jõuandjaks el.-mootor 0,75 HJ. Trükitakse ilustisi naistekleidiriieetele.

● Eesti Metsa ja Tselluloosi a/ü-le, tema Kehra raudteejaama juures, Harju maakonnas, asuvas ning ümberkorraldatavas sulfaattselluloositehases settimistiikide ja kanalisatsiooni ehitamiseks, korraldamiseks ning sisseadmiseks, tingimusel, et alatiselt uuritaks ümbruses asuvaid joogiveevõtmiskohti nende kahjustamise vältimiseks tehase roiskvete läbi.

● A/s-le „Are“, Tallinnas Reimani 11 ümberkorraldatud raadioaparaatide tööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab kuni 60 töölisi. Jõuandjaks 9 el.-mootorit 11,4 HJ. Valmistatakse mitmesuguse vastuvõtuvõimega raadioaparaate ja valjuhääldajaid.

● A/s-le „O. Kilgas”, Tallinnas, Soo 26 asuva ning ümberkorraldatud tekstiilitööstuse „Cotton”-osakonnas töötamiseks. Ettevõtte selles osas töötab 12 töölit. Jõuandjaks 6 el.-mootorit 15 HJ. Valmistatakse cotton-sukki.

● R. Krevald'ile, Tallinnas Jahu 3 asuva konservitooside tehase juures konservide valmistamisosaikkonna ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 10 töölit. Jõuandjaks el.-mootor 1 HJ. Valmistatakse kala-, aed- ning juurviljakonserve.

● O/ü-le „Silikaatkivitehas Kvarts” tema Nõmmel Männiku teel 123 asuvas ning sisseseatud silikaatkivitehases töötamiseks. Ettevõttes töötab 25 töölit. Jõuandjaks 8 el.-mootorit 126,5 HJ. Valmistatakse silikaatehituskive.

● Tallinna linnavalitsusele, Tallinnas Vilmsi 53 asuva linna tapamaja ümberehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 42 töölit. Jõuandjaks 9 el.-mootorit 57,5 HJ. Tapetakse loomi, tükel-

datakse ja jahutatakse liha, puhastatakse sooli ning toimetatakse väljaspoolt toodud liha ülevaastust.

● E. Kursell'ile laudsepatööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks Tallinnas Soo 22. Ettevõttes töötab kuni 15 töölit. Jõuandjaks 5 el.-mootorit 16,8 HJ. Valmistatakse mitmesuguseid laudsepatöötoteid.

● V. Virkus'ele, tema Lelle vallas, Hiiekonna alevikus Pärnumaal asuva ja huveski ja villatööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab kuni 18 töölit. Jõuandjaks gaasimootor 85 HJ. Jahvatatakse teravilja, kraasitakse ja kedratatakse villa ning korrutatakse lõnga.

● Põitsamaa Linnavalitsusele tema Paalajõe, Põitsamaal, Jõgeva m. 1, asuva elektrijaama korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab kuni 8 töötajat; jõuallikaiks vesiturbiin 78 HJ. ja naftamootor 28 HJ. Jaama koguvõimsus 69 kW pingega 220 V. Varustab Põitsamaa linna elektrivõoluga.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Võituruseisundi kujunemises avaldus m. n. hindade nõrgenemine. Meie võihinaks noteeriti Manchesteris 114—116 š cwt e n. 117—119 š vastu. Ka Saksast saadav hind näitas nõrgenemist. Vastavalt hindade liikumisele ja väljaveetud võikoguste vahelkordade kujunemisele üksikute turgude järgi noteeriti meie eksportvõihinaks 147 s. kg. Tendents vaikne.

Või sissevedu Inglisse oli apr. Uus-Meremaal ja Austraaliast 706 500 kasti 961 400 kasti vastu m. a. samal kuul. Loodetav või sissevedu mais samust maist Inglisse on 701 000 kasti m. a. sama kuu 582 400 kasti vastu, s. o. suurem kui e. n. Mais võitodangu kujunemine ookeanitaguseis mais näitab sesoonset vähenemist. Seejuures on praegu võitodang Uus-Meremaal väiksem ja Austraalias suurem kui m. a. samal ajal. Euroopa karjajamandusmais näitab võitoo-

dang sesoonset suurenemist, kusjuures aga praegust võitodangut hinnatakse madalamaks kui m. a.

Võitagavarade seis piisis apr. Inglises peagu ühtlasel tasemel võrreldes märtsiga. Seejuures aga ületavad k. a. tagavarad eelmise kahe aasta seisu. Nii oli võid k. a. apr. lõpul külmutusmajades 785 620 kasti m. a. sama aja 657 000 kasti ja 1937. a. 606 000 kasti vastu.

Või väljavedu on meil k. a. näidanud tõusutendentsi. Nii suurenes võiekспорт k. a. apr. 1005,7 tn-le, m. a. sama kuu 924,0 tn vastu. K. a. esimesel kolmandikul veeti võid välja 3 476,7 tn m. a. sama aja 3 182,8 tn vastu. Seega suurenes või väljavedu 9,2%. Väljaveetud võikogusest läks Inglisse 1390,2 tn ja Saksa 2060,2 tn ning ülejäänud osa teistele turgudele.

TAHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD. — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. 33, 1933.	1/V	24/IV	c/o	April		English Nomenclature see No. 33, 1933.	1/V	24/IV	c/o	April	
	7/V	30/IV		1939	1938		1939	1938			
SUURMÜÜGHINNAD Tallinnas Börsikom. noteeringute järgi (kr. kv)						PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.					
1. Rukis	13,50	16,50	0	16,50	16,00	79. Lambaliha, esim. veer.	65	65	0	65	70
2. Nisu	22,50	22,50	0	22,50	21,25	80. tag.	75	80	-6,3	80	80
3. Oder, sõõda	16,50	16,50	0	16,50	18,50	81. Searasv, sulatamata	95	95	0	95	114
4. Kaer	12,50	12,50	0	12,50	15,50	82. sulatatud	130	130	0	130	140
5. Rukkijahu	18,07	18,67	0	18,63	18,68	83. Loomarasv, sulatamata	65	65	0	65	65
6. Rukkijahu	28,75	26,75	0	26,75	26,59	84. sulatatud	85	85	0	85	80
7. Nisupüü (kõrgem sort)	42,50	42,50	0	42,67	43,00	85. Heeringad	55	55	0	55	55
8. Kartulid, sõõgi	3,30 ⁰	3,80 ⁰	0	3,27 ⁰	—	85-a Eesti erivalik	—	—	—	—	—
9. tüstuse	—	2,90 ⁷	0	2,90 ⁷	2,85 ⁷	86. Räimed, värsked	12	23	-47,9	29	25
10. Kartulitärklis	28,00	28,00	0	28,00	25,00	87. Kilud, värsked	28	25	+12,0	43	45
11. Junst, Sveitsi (kg)	1,25	1,20	+4,1	1,25	1,35	88. Ristikhein	6,1	6,1	0	6,1	6,7
12. Taimevõli (kg)	0,78	0,73	0	0,78	0,79	89. Ansahein	4,9	4,9	0	4,9	4,9
13. Suhkur	49,25	49,25	0	48,16	44,17	90. Põletispuud, kase (m ³)	843	845	0	845	845
14. Sool	2,60	2,60	0	2,60	2,40	91. männi	565	563	0	563	563
15. Riis, Burma II	45,50	46,50	-2,2	46,50	46,83	92. Petrooleum (lt)	16	16	0	16	16
16. Tee, or. Pek., Tseilon (kg)	5,80	5,80	0	5,80	5,80	PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.					
17. Kohv, Rio, Santos	2,98	2,98	0	2,98	2,98	Rukis — (kr. kv.)	—	—	—	—	15,89
18. Kakao, Hollandi	2,10	2,10	0	2,10	2,10	93. Hamburg (La Plata)	—	—	—	—	6,20
19. Heering, S. Matties (tünn)	44,50	44,50	0	44,50	52,00	94. Chicago	6,59	6,38	+3,3	6,20	8,61
20. " Mattiula	46,00	46,00	0	46,00	53,00	95. Winnipeg	6,38	6,22	+2,6	6,00	9,00
21. Palsid, kuusk, mänd (thm)	15,50	15,50	0	15,50	16,87	Nisu — (kr. kv.)	—	—	—	—	—
22. Paberipuu (rm)	8,90 ⁰	8,90 ⁰	0	8,90 ⁰	9,83	96. Hamburg (Manitoba I)	—	11,70	—	11,63	20,58
23. Saet. mat., mänd w/s (thm)	36,00	36,00	0	36,16	37,00	97. Liverpool	9,00	8,80	+2,3	8,23	13,56
24. Telliskivid (1000 tk.)	42,00	42,00	0	42,00	—	98. Chicago	10,59	10,06	+5,4	9,79	11,04
25. Silikatsioonid (1000 tk.)	40,00	40,00	0	40,00	41,87	99. Winnipeg	9,18	8,79	+4,4	8,62	16,44
26. Tsem. (tünn 170 kg) ¹⁾	5,85	5,85	0	5,85	5,85	Mais — (kr. kv.)	—	—	—	—	—
26a. Tsem. paberkot. (170 kg) ¹⁾	5,15	5,15	0	5,15	5,15	100. Chicago	7,44	7,36	+1,8	7,18	8,49
27. Lubi	2,20 ⁰	2,20 ⁰	0	2,20 ⁰	2,20 ⁰	Pihra lahtiselt Tallinn (snt. lt.)	—	—	—	—	—
28. Tsinkvalge (kg)	0,42	0,42	0	0,41	0,46	101. I v. piimakauplustele	10,5	11	-4,5	11	12,5
29. Ooker (kg)	0,22	0,22	0	0,22	0,19	102. I v. piimatööstustele	9,5	10	-5,0	10	11,5
30. Värnis	57,00	57,00	0	57,00	63,17	103. II v. piimakauplustele	8,5	9	-5,9	9	10,5
31. Linaseemne, õli tootmiseks	—	—	0	—	—	104. II v. piimatööstustele	7,5	8	-7,3	8	9,5
32. Õlikoogid, linaseemne	13,88	13,88	0	13,87	15,25	Või. (snt. kg)	—	—	—	—	—
33. Nisukliid	10,00	10,00	0	10,00	12,50	105. Tallinn	147	153	-4,0	156	167
34. Superfosfaat, 18—20%	5,45	5,45	0	5,45	5,40	106. Kindlustatud hind	190	190	0	190	190
35. Kaalisool, 40%	11,70	11,70	0	11,70	11,70	<i>Londonis.</i>					
36. Fosforiit, eesti	3,35	3,35	0	3,35	3,35	107. Taani	225	225	0	228	228
37. Nitrofoska	24,50	24,50	0	24,50	24,50	108. Eesti	—	—	—	—	—
38. Raud, sordi	21,50	21,50	0	21,50	22,00	109. Läti	—	—	—	—	—
39. Teras, vedru	30,00	30,00	0	30,00	32,00	110. Leedu	—	—	—	—	208
40. Inglismaa	455,00	455,00	-2,2	455,00	425,00	111. U-Meremaa	205	205	0	205	220
41. Beatina	40,60	42,50	-4,8	42,50	46,83	<i>Manchesteris.</i>					
42. Vaskplekk, punane	210,00	210,00	0	210,00	225,00	112. Taani	229	229	0	231	228
43. valge	180,00	180,00	0	180,00	191,67	113. Eesti	205	210	-2,4	211	220
44. Tsinkplekk	77,50	77,50	0	77,50	77,50	114. Läti	205	210	-2,4	211	220
45. Puuvillariie, bjäs (mtr)	0,57	0,57	0	0,57	0,57	115. Soome	210	214	-1,9	216	232
46. Tallanrak, eesti nah. (kg)	2,50	2,50	0	2,50	2,45	116. Rootsi	212	215	-1,4	219	222
47. " ameer. n. I. s. "	2,75	2,75	0	2,75	2,75	117. Kopenhaagenis — Taani	179	179	0	182	177
48. Paber, rotatsioonid	23,20	23,20	0	23,20	23,20	Peekon. (snt. kg)	—	—	—	—	—
49. Kivistisi, auru,	2,90	2,90	0	2,90	2,92	118. Tallinn 60 — 72 kg I s.	94 ⁰	94 ⁰	0	92	87
50. sepa	3,50	3,50	0	3,50	3,65	" " 55,5—59,5 "	89 ⁰	89 ⁰	0	87	82
51. Põlevkivi, 1-a s.	0,90	0,90	0	0,90	0,90	" " 72,5—75,0 "	85 ⁰	85 ⁰	0	83	78
52. Turvas	1,00	1,00	0	1,00	1,00	" " 75,5—80,0 "	—	—	—	—	—
53. Põlevkiviõli	58,00 ⁰	58,00 ⁰	0	58,00 ⁰	6,70	<i>Londonis (kõrgem not.)</i>					
54. Kütasõli, o/u. „E. Kiviõli“	6,75	6,75	0	6,75	6,75	121. Taani	160	160	0	167	169
55. Kivitõrv	18,25	18,25	0	18,25	19,00	122. Eesti	143	143	0	148	178
56. Nafta	12,25	12,25	0	12,25	14,25	123. Läti	—	—	—	—	178
57. Petrooleum	14,50	14,50	0	14,50	15,50	124. Leedu	143	143	0	145	173
58. Bens., Riigi Põlevkivit. (lt)	0,32	0,32	0	0,32	0,32	125. Rootsi	148	148	0	154	182
59. " Kiviõli „Estolli“ (lt)	0,33	0,33	0	0,33	0,33	126. Iiri	157	157	0	164	189
VÄIKEMÜÜGHINNAD Tallinnas (snt. kg.)						127. Poola	143	143	0	148	178
60. Rukkijahu (kotiviisi)	18,4	18,4	0	18,4	18,4	Lina — Võru-Petsari.	—	—	—	—	—
61. Sepikujahu (kotiviisi)	26,5	26,5	0	26,5	27,5	128. Ristna (R)	133	133	0	133	108
62. Manna	50	50	0	50	50	129. Hoffsdreiband (HD)	124	124	0	124	99
63. Kartulijahu	32	32	0	32	30	130. Dreiband (D)	115	115	0	115	90
64. Kartulid	5,5	5,5	0	5,4	4,8	131. Ordin-dreiband (OD)	106	106	0	106	81
65. Subkur	50	50	0	48	48	132. L.-ordin.-dreib. (LOD)	97	97	0	97	78
66. Sool	5	5	0	5	5	133. Takuprakk (H)	88	88	0	88	63
67. Piim, lt. II valik lahtine	11	11	0	12	13	<i>Mujal Eestis.</i>					
68. Lauavõli	205	205	-5,0	205	205	134. Ristna (R)	131	131	0	131	106
69. Kõõgivõli	170	180	0	180	180	135. Hoffsdreiband (HD)	122	122	0	122	97
70. Koor, sõõsak (liiter)	110	110	0	110	110	136. Dreiband (D)	113	113	0	113	88
71. hapu	110	110	0	110	110	137. Ordin-dreiband (OD)	104	104	0	104	79
72. Kanamunad (paar)	10	10	0	13	9	138. L.-ordin.-dreib. (LOD)	96	95	0	95	70
73. Sealiha, keeduliha	85	85	0	85	93	139. Takuprakk (H)	86	86	0	88	61
74. " praaliha	100	100	0	100	108						
75. Loomaliha, supiliha	70	70	0	70	66						
76. " praaliha	90	90	0	90	84						
77. Vaskaliha, esim. veer.	55	55	0	57	49						
78. tag.	65	65	0	65	63						

1) Ir. Rakvere; 2) ühes teedemaksuga; 3) 8.V-14.V; 4) 1.V-7.V; 5) fr. Tamsalu; 6) raudteejaamades; 7) piirituse; 8) sulfiid; 9) 1000 kg.

JUUSTUTURG. — CHEESE MARKET.

Tallinnas noteeriti 8. V eksportjuustule, mis üle 120 päeva vana, endised hinnad:

Šveitsi juust hinnati:

	Juusturattia raskus:	
	80 kg. ja üle	alla 80 kg.
12 A palli	120 s. kg.	110 s. kg.
12 B "	117 " "	107 " "
11 A "	118 " "	108 " "
11 B "	115 " "	105 " "
10 ABC palli	106 " "	106 " "

Siseturujuustu-hinnaks noteeriti šveitsijuust 100—125 s. kg, hollandijuust — 95—105 s. kg, baksteinijuust — 95—105 s. kg ja tilsitijuust — 105—115 s. kg. Konservjuust noteeriti rasvasisalduse järgi; juust, mille kuivaines on 35% rasva — 100—110 s. kg, 45% — 120—160 s. kg ja 50% rasvasisaldusega juustu hinnaks 150 s. kg.

Eksporditava šveitsijuustu eest saavad

juustutööstused ühes riikliku juurdemaksuga järgmist hinda:

Juusturattia raskus:

	80 kg. ja üle	alla 80 kg.
12 A palli	160 s. kg.	150 s. kg.
12 B "	147 " "	137 " "
11 A "	148 " "	138 " "
11 B "	135 " "	125 " "

Juustueksport k. a. esimesel neljal kuul oli 109 061 kg m. a. 74 012 kg vastu, s. o. 47,4% suurem. Apr. oli eksport 26 492 kg märtsi 19 342 kg ja m. a. aprillis eksporditud 18 456 kg vastu. Väljaveetud kogusest on läinud suurem osa Saksa. Nii eksporditi apr. Saksa 24 209 kg, s. o. 91,4% kogu väljaveost. Väiksemaid koguseid läks P.-Am. ühendriigesse, Norra ja Kreeka. Juustuturuseisund on üldiselt püsiv ja jahedad ilmad mõjuvad tarvitusele soodsalt.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul on hinnalangus jäänud seisma. Apr. jooksul langes eesti peekoni hind Londonis 12 š. tsn-lt. Tunduv hinnalangus oli tingitud suurenenud peekoni sisseveost Inglisse märtsis ja apr. K. a. märtsis veeti Inglisse 638 000 tsn peekonit 597 000 tsn vastu m. a. samal kuul. Seega suurenes sissevedu 41 000 tsn ehk 7%. [Kuid k. a. esimese veerandi sissevedu püsib m. a. piires (1 746 000 tsn 1 751 000 tsn vastu m. a.).

Madalamad peekonihinnad on tunduvalt laiendanud peekonitarvitust Inglises, mis lubab loota, et peekonitagaravad ladudes varsti

kahanevad ja võimaldavad taas aeglast hindade tõusu lähemate nädalate jooksul.

K. n. maksavad eksporditapamajad peekonigade eest endiselt järgmisi hindu:

Tapakaalud	1. sort	2. sort	3. sort	4. sort
60 —72 kg.	94	89	83	Sise-
55,5—59 "	89	85	79	turu-
72,5—75 "	89	85	79	hinnad
75,5—80 "	85	81	78	

Elussigade hindadeks noteeriti:

110—121 kg. raskused	61 s. eluskaalu-kg.
121—160 " " "	67 " " "
üle 160 " " "	61 " " "

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tapaloomade ja lihaturul kujunes veiste pakkumine, mis e. n. ületas nõudmise, m. n. normaalseks, mistõttu ka hinnad paranesid paari sendi võrra. Nii maksus nädala keskmiselt suurmüügil veiselihad:

Suured pullid: rammusad 52—54 s. ja keskmised 50—52 s. kg.

Väiksemad pullid: rammusad 50—52 s., keskmised 48—50 s. ja lahjad 46—49 s. kg. Eluskaalu järgi maksusid suuremad pullid 31—32 s. ja väiksemad 26—29—31 s. kg.

Lehmad ja härjad: nuumatud 54—58 s., rammusad 48—53 s., keskmised 43—48

s. ja lahjad 37—42 s. kg; eluskaalu alusel vastavalt sordile 18—25—32—35 s. kg.

Mullikad: nuumatud 54—58 s., rammusad 50—52 s., keskmised 48—50 s. ja lahjad 38—43 s. kg; eluskaalu alusel 21—27—31—34 s. kg.

Vasikate pakkumine-nõudmine keskmise. Hinnad pisut paranenud. Tapetult ühes nahaga maksusid vasikad: nuumatud 55—65 s., rammusad 50—55 s., keskmised 45 kuni 50 s. ja lahjad 40—45 s. kg; eluskaalu-ga vastavalt sordile 27—33—38—45 s. kg.

Lammaste pakkumine väike, kuna

võrdlemisi kõrge eksportlambaliha hinna tõttu turustatakse eksportkõlblikke lambaid eksportkaubaks. Tapetud lambad ilma nahata maksusid: rammusad 55—60 s., keskmised 50—55 s. ja lahjad 45—50 s. kg.

Eksportlambalihast makstakse juba mõnda aega 110—115 s. kg; eluskaalu järgi franko saatejaam 46—49 s. kg.

TOORNAHKADE TURG. — RAWHIDE MARKET.

Toornahaturuseisund püsib kindlana. Toornahkade hindade noteerimiskomisjoni koosolekul Börsikomitee juures 3. V s. a. noteeriti toornahkade hinnad franko vastuvõtupunkt 8. V — 14. V järgmiselt:

Veisenahad, värsked I sort 70 s., II sort 68 s. ja praaknahad 50 s. kg; soolatud nahad I sort 82 s., II sort 74 s. ja praaknahad 60 s. kg. Tendents kindel.

Vasikanahad, kuivad I sort värskelt kaalus kuni 3,5 kg kr. 3.50 tk., II sort värskelt, raskemad kuni 3,5 kg kr. 1.10 kg ning III sort praaknahad kr. 1.75 tk. Tendents kindel.

Lambanahad, I sort OJ kr. 3.35 tk.,

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunaturuseisundi kujunemises avaldus välisturul m. n. hindade nõrgenemine. Nii kujunes näit. meie munahinnaks Inglises 3,3 š d. 120 tk. (15,5 lb) e. n. 9/- š vastu. Ka Saksast saadav hind näitas nõrgenemist. Välisturgudelt saadavate hindade alusel tulnuks meie eksportmunade hinnaks noteerida 53 s. kg, s. o. 10 s. kg-lt madalamalt kui e. n. Riiklikult kindlustatud hinna tõttu noteeriti eksport- kui ka siseturumunadel endine hind, s. o. 70 s. kg ja 60 s. kg. franko kogumispunkt.

Kanamunahindade kujunemine Inglises toimus teatavasti suurte sesoonsete muudatustega. Kõrgeim hind on tavaliselt aasta lõpul, kuna mais ja mõnikord ka juuni algul jõuab hind madalseisu. Alates aga juu-

Sigade pakkumine-nõudmine keskmise. Tendents selgusetu. Tapetud sead ühes peadejaljadega maksusid: noored ja peekonkaalulised 75—78 s., rasvasead 71—74 s., lihasead 70—73 s. ja vanad suured emised 65—70 s. kg; eluskaalu alusel 57—58—60 s. kg.

II sort J kr. 3.00 tk., III sort L kr. 2.25 tk., IV sort K kr. 1.75 tk. ja V sort praaknahad kr. 0.60 tk. Tendents kindel.

Hobusenahad, I sort soolatult 17 kg ja üle ning värsked nahad 20 kg ja üle 11 kr. tk., II sort soolatud alla 17 kg ja värsked alla 20 kg 8 kr. tk. ja III sort praaknahad 5 kr. tk. Tendents kindel.

Samal ajal noteeriti täisväärtuslike jahikarusnahkade hindadeks franko vastuvõtupunkt:

Metsjänes kr. 0.40 tk., punarebane kr. 1.60 tk., tuhkur (tõhk) kr. 5.75 tk., nirk kr. 3.00 tk. ja naarits kr. 17.00 tk. Tendents püsiv.

nist algab munahindade kujunemises peagu pidev tõusutendents. K. a. apr. esimese hinna kõvenemine, kuid mai algul muutus turg taas nõrgemaks. Üldise seisundi tõttu näivad munahinnad veelgi nõrgenevat, kuid k. a. madalam tase saavutati tõenäoliselt juuba märtsis.

Kanamunade väljavedu on meil k. a. näidanud tunduvat tõusu. Nii suurenes kanamunade väljavedu k. a. esimesel kolmandikul 10,8 milj. munale m. a. sama aja 3,5 milj. vastu. Seega suurenes kanamunade väljavedu 7,3 milj. tk.

Siseturul maksusid m. n. kanamunad s. paar:

Tallinnas	9—11	Valgas	8—10
Tartu	8—9	Rakveres	8—9
Viljandis	8—9	Võrus	7—9

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinnad suure pakkumise tõttu on veelgi alanenud. Nii noteeriti 8. mail s. a. Tallinna kohta: I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 10—11 s. l. ja müügil piimatööstustele 9—10 senti liiter. II

valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 8—9 s. l. ja müügil piimatööstustele 7—8 s. l. Piima väikest tarvitamist linnas põhjustavad praegused erakorraliselt vilud ilmad ja seetõttu jääb talupidajail piima tub-

hsti üle. Osa kauphusi alandas piima eest väljamaksumihinda II valiku piimalt 8 sendile, missuguse hinnaga neile pakuvad piima kauemalt piimatühingute ringkondadest Tallinna vedavad veoautod. Kuna piimapakumine Tallinnasse on suur, siis arvatavasti ei ole loota piimahinna kõvenemist lähemal ajal ja need, kellel piima oma kauplustest üle jääb, on sunnitud seda realiseerima keskmereile veelgi odavamal hinnaga.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinnas	16—17	—	13—14	11
Tartus	16—17	13	—	10
Narvas	15	10	—	8
Pärnus	16—18	12	—	11
Viljandis	15	—	—	10—11
Rakveres	15	—	—	10
Valgas	15	—	—	10
Võrus	15	—	—	10—11

LINATURG. — FLAX MARKET.

Viimasel nädalal on linapakujud püüdnud viia linahinda senisest kõrgemale tasemele, kuna pakutavad tagavarad on kõikjal kuivanud kokku. Eriti raske on saada kõrgemaid linasorte.

Läti livoonia lina müüdi hinnaga £ 86.10 cif. R-sordi alusel, kuna praegu nõutakse £ 87—88. Võru-Petseri lina hinnaks on £ 86—87 cif. R-sordi alusel.

Linahinnad Sotis.

	3. V 39	26. IV 39
Võru-Petseri R	£ 86.10—87	£ 86.10—87
Pärnu ülepuhastatud R	£ 86 —87	£ 85 —86
Pärnu takk I sort	£ 58 —59	£ 57 —58
Läti livoonia R	£ 86.10—87	£ 85.10—86

Singi näib teatud kõvenemine linahindades. Eriti läti linahind on paranenud märgatavalt ja on praegu ühes hinnas Võru-Petseri linaga.

Linahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 5. V noteeriti linakokkuostuhinnad riikli-

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Aprilli lõpul algas kartulite väljavedu Rootsi. Senini on umbes 10 purjekat juba läinud teele. Lääne rannas on kartulitaga-

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS.

	Nädalas		1939. a.	1938. a.	1937. a.
	1./V 7./V 1939	24. IV 30. IV 1939	1./I kuni 7./V	1./I kuni 8./V	1./I. kuni 9./V
VÕI (tonni) Butter (tons)	—	549,2	3476,7	3182,8	2833,3
Sellest:					
Saksa	—	143,4	1890,2	1012,0	1220,3
Inglise	—	406,7	2060,2	2164,7	1413,6
MUNAD (tuh. tk.) — Eggs (1000)	—	4004	10842	3462	1282
Sellest:					
Inglise	—	1476	5117	2180	806
Saksa	—	2268	5105	720	976
PEEKON (tonni) — Bacon (tons)	—	136,2	1042,9	717,2	719,8
LINA (tonni) Flax (tons)	972,7	272,2	4861,9	2197,2	3795,1
Sellest:					
Inglise	646,1	218,4	2937,4	1169,7	1448,6
Belgiasse	—	5,0	55,7	0,5	181,4
Soome	7,2	20,5	182,1	192,9	170,3
Saksa	288,9	30,3	1098,4	4,9	1325,6
Prantsusse	—	—	172,3	342,2	522,1

ke standardsortide alusel franko kokkuostja ladu kg-lt s.

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
R	193	131
HD	124	122
D	115	113
OD	106	104
LOD	97	95
H	88	86
Takk I sort		86
Takk II sort		76
Takk III sort		66
Ehitustakk		15—20

Tendents püsiv.

Hinnad noteeriti eelmise nädala tasemele. Kuni praeguseni on hooaja algusest (1. X 1938) veetud välja 6321 tn lina ja takku. Talupidajad olevad tagavarad on õige väikesed ja seepärast tuleb ka laatadele lina õige vähe. 2. V peetud Petseri ja Röpina laadale toodi kummalegi ca 15 vagunit lina, mis müüdi hinnaga kr. 1.33—1.35 R-sordi kg-lt.

Nagu Lääne-Euroopast teatatakse, areneb linakasv seal soodsalt.

varad lõpukorral. Mõni purjek ei saanud täit laadungit. Rootsis püsivad kartulihinnad endisel tasemel ja oma maa kaupa on veel roh-

kesti Stokholmi turul. K. a. esimese 3 kuu jooksul veeti Rootsi kartuleid kõigest 15 tn, kuna 1938. a. samal ajavahemikul ca 500 tn. Seega väliskartulite tarvitamine on k. a. väga tagasihoidlik. Tallinna eksportörid ei münud madalate hindade tõttu kartuleid Rootsi.

Viru rannast veetakse praegu kartuleid Soome. Aprillis saadeti Soome üle 1 000 kv. Peale Mahu on veel mõned saadetised viidud Narvast Soome.

Söögikartulite vastuvõtmine raudteejaamades seisab. Tallinna toodi ca 30 vagunit kartuleid, kuid siit ei olnud neid võimalik saata välja, siis lõpetati nende vastuvõtmine ka maal.

Tööstuskartuleid võtavad tärkliisvabrikud

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Aedviljaturule ilmuvad uudisena m. n. värsked tomat ja rabarber (avamaa). Esimesi tomateid müüdi 8—9 kr. kg. Värskeid kurke ilmub juba rohkesti müügil, mistõttu kurkide hind langes tunduvalt. Keskmisi kurke saab juba 50 s. tk. Samuti on rohkesti müügil salatit, spinatit ja redist, kuid nende hind seisab endisel tasemel. M. a. köögivilja ja vähe turul ja nende väärtus on väike. Peakapsast leidub üksikuil ja hinnaks küsitatakse kuni 70 s. kg. Teised köögiviljad on endises hinnas, näidates õige väikese tõusu. Seemnesibulaid müüakse 50—100 s. kg.

Apelsinide ja sidrunite pakkumine on endiselt elav, hind m. n. tasemel. Märgatavalt

vastu. Suuremaist vabrikulist, millised vahepeal seisid, on Jõhvi t.-vabrik alustanud tööd. Tööstuskartulitest saavad põllumehed 13—15 s. tärkliise kg. Raudteejaamades tagasihoidlikuna nõudmise tõttu näitasid hinnad veidi langust — ca 20 s. kv. Lääne rannas kartulihinnad tõusid ca 25 s. kv.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 8. V 39 noteeriti järgmised hinnad:

1. Söögikartul: raudteejaamades kr. 3.00—3.20 kv, Viru rannas kr. 3.50 kv, Lääne rannas kr. 3.25 kv.
 2. Tööstuskartul: tärkliisvabrikutes 13—15 s. tärkliise kg.
 3. Seemnekartul kr. 3.50—4.50 kv.
- Tendents püsiv, söögikartulil — selgusetu.

rohkem pakutakse välismaisi õunu 150—160 s. kg. Kodumaisi õunu on vähe ja nende väärtus väike.

Tallinna turul maksusid jaemüügil 8. V:

	s. kg.		s. kg.
Õunad, kodum.	60—100	Spinat	120—150
Õunad, välism.	150—160		s. tk.
Jõhvikad . . .	35—40	Apelsinid . . .	10—20
Sibulad, vene	20—25	Sidrunid	6—8
Peakapsas . . .	70	Kurgid, värsked	40—100
Hapukapsas . .	25—35	Kurgid, hapend.	2—4
Peet	18—20	Kurgid, marin.	5—8
Kaalikas	15	Rohel. sibulad .	5
Porgand	20—25		s. kimp
Kõrvits	30—35	Redised	7—12
Rabarber	120—150	Murulauk . . .	4—5
Salat	100—120		

KALATURG. — FISH MARKET.

M. n. arenes kallakauba väljavedu võrdlemisi hoogsalt.

Nädala kestel veeti välja värsket ja eluskala 84 640 kg, sellest haugi 40750 kg, latikat 29 700 kg, koha 8350 kg, ahvenat 3050 kg, angerjat 1950 kg, lõhet, iherust ja siiga 840 kg.

Haugi veeti välja Rootsi eluskalana 5500 kg, värskena 7350 kg, Inglisse 1750 kg, Soome 7650 kg, Prantsusse 500 kg. Šveitsi 1200 kg ja Poola 16 800 kg.

Latikat eksporditi Soome 15 400 kg. ja Poola 14 300 kg.

Koha läks Saksa 2450 kg, Rootsi

2400 kg, šveitsi 1150 kg, Prantsusse 50 kg, Poola 1800 kg, ja Soome 500 kg.

Angerjat veeti välja Saksa 1950 kg. Angerjast maksti kalureile 120—130 s. kg.

Ahvenat eksporditi Soome 2800 kg, šveitsi 200 kg, Prantsusse 50 kg.

Siseturu-kalakaubanduses valitsemise võrdlemisi elav tegevus. Värsket kala müügil rohkesti ja müügihinnad tarvitaja seisukohalt soodsad. Latikat ja haugi müüdi 25—40 s. kg, ahvenat 20—40 s. kg. Tartus 10—25 s. kg. Ka angerjas langes hinnas. Väiksemaid angerjatest nõuti 150 s. kg, suurist 220 s. kg.

Kohasaak endiselt keskmine, mistõttu

hinnad püsivad 90—120 s. kg, Tartus 80 s. kg ja Narvas 100 s. kg. Meretinti tuleb müügile vähem, kuid hind püsib madal — 20 s. kg.

Räimekaubandus. Kevadine räimekalastus-hooaeg algas edukalt Pärnu, Matsalu ja Haapsalu lahes, kuna põhjapoolseis rannavetes ei ole räimesaak senini kuigi rahuldav.

Suuremaid räimeparvi ilmus Pärnu lahte apr. viimaseil päevil. Kuigi osa räimemõrdu ei olnud veel asetatud püügile, andis kalastus siiski alates 29. apr. ca 100 000 kg räimi päevas.

Pärnu kalasadamas maksid kalureile vahelkauplejad 30—35 s. mõödust (dekaliiter — 8 kg), väiksemal arvul müttes said kalurid 40 s. mõödust. Räimi transportidi veoautodega L.-Eestisse, Tartu ja mõnesid autokoormaid tuli ka Tallinna turule. Räime laalivedu toimub ca 50 veoautoga.

Narva-lahe kalastus andis nädala kestel ainult ca 5000 kg räimi.

Kalureile maksti 10—12 s. kg. Tallinna turul müüdi räimi nädala algul 15 s. kg, hiljem 12—13 s. kg. Laupäeval suurema koguse — ca 15 000 kg — müügituleku puhul 9—10 s. kg. Osa räimi jäi siiski turustamata; millised läksid soolakala valmistamiseks.

Tartu turul müüdi Pärnu lahe räimi 10—15 s. kg, Narva turul kohalikke räimi 12—13 s. kg.

Kilu on müügil peamiselt Tallinna lahe toodangust, päevas 1000—2000 kg, müügil hind 25—28 s. kg.

Tursasaak endiselt rohke, kuid odava räime turuleilmumine raskendab tursa realiseerimist. Tallinna turul müüdi turska terve kalana 7—10 s. kg, lõigatult 10—12 s. kg. Laupäeval pakuti turska 5 s. kg, lõigatult 10 s. kg. Turska annab peamiselt Tallinna lahe ja lähemate randade kalastus. Kalasadamas maksti kaureile 2—4 s. kg. Osa saagist jäi siiski realiseerimata.

Kalakaubahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 8. V k. a. noteeriti järgmised värske- ja eluskala kokkuostuhinnad:

1. Angerjas, elus, eksportkõlblik 130 s. kg. Tendents: kindel.

2. Koha, värske eksportkõlblik alates 38 sm pikk 75 s. kg. Tendents: kindel.

3. Haug, eksportkõlblik: a) värske valik 1—3 kg 23 s. kg, b) elusvalik 28 s. kg. Tendents: rahulik.

4. Latik, värske, eksportkõlblik valik alates 800 g — 17 s. kg. Tendents: nõrk.

Hinnad noteeriti franko rannik.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,
30. aprillil 1939. a.

AKTIVA

PASSIVA

1	Kattevara: — <i>Reserve:</i>	
	kuid: rahas ja kangides	40 867 462,88
	välisraha	17 677 849,29
2.	Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	1 129 394,85
3.	Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>	
	kaubavekslid	11 788 516,52
	põllumajandusl.	1 858 031,72
	metsatööstusl.	26 908,75
		13 624 056,00
4.	Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>	
	valitsusele	—
	teistele *)	15 485 664,67
5.	Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable Property and Equipment</i>	3 458 426,82
6.	Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	31 627 181,08
		123 769 995,49

1.	Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
2.	Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	1 276 085,89
3.	Eritagavarakapitalid	4 122 865,94
3.	Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
	a) pangatõlbed liikvel	55 630 028,—
	b) jooksvad arved:	
	valitsuse	21 153 357,45
	pankade	15 720 759,41
	teised	2 605 912,56
		39 380 029,42
4.	Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	18 451 033,24
		123 769 995,49

Kattevara vahetõrde jooksvate kohustustega: } 61,67%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 797 240,33
Includes Ekr. 797 240,33 guaranteed by the Government.

VÄLISMINISTERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

INGLISE.

Briti majandus 1939. a. esimesel veerandil.

British Economic Situation during First Quarter of 1939.

1938. a. lõppes väljavaadete suhtes majandusalal võrdlemisi pessimistlikult. Ka k. a. jaan. oli märgata majandusseisundi halvemistunnuseid: töötute arv tõusis tunduvalt, üksikül tööstusaladel oli märgata tagasiminekut, hulgi-kaubandushinnad jätkasid langetust ja väliskaubanduskäive vähenes. Veebr. ja märtsi 1. pool osutus seevastu Briti majandusel rahuldavaks ning majandusseisundi tagasimineku jäi seisma. Märtsi algul tekkis isegi teatud määral optimismi, kuid rahvusvaheline poliitiline seisund tõmbas lootusile kriipsu peale märtsi II poole.

Põllumajanduse alal ei toimunud aruandev eerandis eriti nimetamisväärselt, arvatud välja põllutööministri vahetus. Sel puhul oli arvatud, et põllumajanduspoliitikat hakatakse aktiveerima. Tegelikult ei jõudnud aga uus minister 1939. a. esimesel veerandil veel esineda uute kavadega.

Tööstuse alal söetööstusseisund oli 1939. a. esimesil kuul halvem kui m. a. Toodang vähenes aasta esimese kahe kuu kestel 3,4%, samuti süte väljavedu (5%).

Raua- ja terasetööstus näitas seevastu kasvavat tõusu ning terasetoodang märtsis jõudis peagu rekordtasemeni (1 170 000 tn). Riiklike tellimuste suurenemine oli terasetoodangu suurenemise põhjuseks.

Masinaehitustööstuse seisund, arvatud kaasa auto- ja relvastustööstus, oli rahuldav. Laevaehitustööstuse seisund oli aasta esimesel veerandil nõrk, kuid Briti valitsuse poolt uue laevaehituse toetuskeemi väljakuulutamise järele märtsi lõpul peab arvama, et laevaehitustööstus paraneb tunduvalt.

Tekstiilitööstusseisund on endiselt nõrk. Kuigi aasta algul kehtimahakanud Inglise-USA kaubandusleping annab briti puuvilla-saadusile teatavaid soodustusi, ei olnud märgata paranemist tööstusseisundis.

Tööo l u d. Tööolajate arv oli jaan. madalam kui ühelgi kuul 1939. a. Töötute arv tõusis üle 2 milj. ning oli 10% suurem kui e.

a. samal kuul, moodustades 14% kindlustatud töölise arvust. Töötute arv vähenes aga veebr. ja märtsis. Märtsis oli töötuid 1,7 milj., seega vähem kui ühelgi kuul 1938. a.

H i n n a d. Hulgi-kaubandushinnad näitasid k. a. esimese kolme kuu kestel järjekindlalt väikest langust ning olid keskmiselt ligemale 9% madalamad kui e. a. samade kuude kestel. Suhteline hinnalangustendents oli küll teatud määral vähenemas. Board of Trade'i hulgi-kaubandushindade indeks oli (1930=100):

	Jaanuar	Veebruar	Märts
1939	97,2	96,8	96,6
1938	107,7	105,8	104,1

Toitainete rühmades oli hinnalangus tunduvalt kiirem kui tööstustoorainete ja -saaduste rühmas. Nii olid, näit., toitainete hulgi-müügihinnad märtsis 1939. a. 10,5% madalamad kui e. a. samal kuul, tööstusainete ja -saaduste hinnad aga ainult 5,4% madalamad.

Jaekaubanduskäive Inglise näitas jaan. 0,1%-st ja veebr. 2,3%-st tõusu võrreldes 1938. a. samade kuudega. See asjaolu näitab, et ostujõud Inglise vaatamata majandusliku tagasimineku 1938. a. ei ole veel kahanevad, vaid näidanud isegi väikest tõusu.

V ä l i s k a u b a n d u s. Ühendatud Kuningriigi väliskaubandus oli k. a. I. veerandil (tuh. naelsterlingeis):

	1939	1938
Sissevedu	218 543	245 285
Väljavedu	119 129	120 870
Reeksport	14 285	15 792

Sissevedu ühendatud Kuningriigist vähenes 1939. a. I. veerandil võrreldes e. a. sama ajaga 11%, väljavedu vähenes 1,5% ning reeksport — 9,5%. Kaubandusbilans näitas seega k. a. tunduvalt paranemist.

Kaubanduspoliitika alal aruandeperioodi kestel tuleb märkida kõigepealt ülemerekaubanduse ministri Mr. Hudson'i „trade drive”

jätkamist. See väljendub kõigepealt briti töösturite koondamises tegevusalade järgi ühinguisse. Tuleb märkida ka Mr. Hudson'i ringsõitu P.-Euroopa pealinnades, et võita inglise kaupadele rohkem ostjaid. Selle reisu tagajärgi tuleb oodata. Kaubanduspoliitilistest sammudest peab nimetama ka kaubanduskrediitide kindlustussumma suurendamist Briti valitsuse poolt.

Rahandus. Londoni rahaturg oli k. a. algul soodus, ainult märtsi II poolel oli märgata teatud närvlikkust. Lühiajalise krediidi võimalused olid äärmiselt kerged. Kullaturuseisund oli võrdlemisi aktiivne aasta esimese 2½ kuu kestel. Märtsi teisel poolel muutus aga tegevus kullaturul elavaks ning suured kogused kulda paigutati USA-sse. Naelster-

lingi pariteet võrreldes dollariga, milline aasta algul pisut kõvenes, langes märtsi lõpul väikesel määral.

1938/39. a. eelarve lõppes £ 12,7 milj. puudujäägiga. Üldised korrallised tulud moodustasid £ 927,3 milj. ehk £ 17,4 milj. võrra vähem, kui nähti ette eelarves. Korrallised kulud (arvatud välja summad, millised nähti ette katta laenudega) ulatusid £ 940 milj., olles £ 4,4 milj. väiksemad, kui nähti ette eelarves. Tulude osas olid suuremad vähemlaekumised pärandusmaksude (£ 10 milj.) ja tulumaksu (£ 5 milj.) alal. Tegelikult kuludest 1938/39. a., millised ulatusid £ 1 068 milj., kaeti £ 123 milj. laenu näol. Seega oli tegelik eelarveaasta puudujääk kokku £ 141 milj. (£ 12,7 milj. puudujääki + £ 123 milj. laenu).

Briti 1939/40. a. eelarve. — *British Budget for 1939/40.*

Aprilli lõpul esitas Briti varakantsler Alamkojale 1939/40. a. riigieelarve. Uus eelarve on kulude osas 24% võrra suurem e. a. omast. Kulude tõus on tekkinud relvastusprogrammi suurendamisest. Üldse on 1939/40. a. eelarves nähtud ette relvastuse ja riigikaitsese peale £ 628 milj. ehk 48% kogukuludest.

1939/40. a. Briti eelarve on võrreldes tegeliku eelarvega 1938/39. a. (milj. naelsterlingis):

	1938/39. a. tegelik	1939/40. a. eelarve
Tulud	927,0	942,6
Kulud	1 068,0	1 322,4
Puudujääk	141,0	379,8
Kaitselaen	128,0	380,0
Puudujääk — või ülejääk +	-13,0	+ 0,2

Eelarve tasakaalustamiseks on uues eelarves nähtud ette järjekordne kaitselaen £ 380 miljoni suuruses.

Jättes maksustamise 1938/39. a. tasemele oleks käesoleval eelarveaastal laekunud £ 918 miljonit. Täiendav maksustamine lisab tulusid juurde £ 24 miljoni võrra. Tähtsamad maksutõstmised on lisatulumaksu ja (tuludelt üle £ 2000 aastas) ja pärandusmaksude alal, eraautode alal hobusejõult ning tubakatoili ja suhkrutoili alal.

City ringkondades võeti uus eelarve vastu rahuldustundega. Kõige rohkem kardeti uut tulumaksu tõstmist, kuid see jäi ära. Maksukoormise tõstmine on suhteliselt väike — ainult £ 24 miljonit ehk alla 3% — ning see on ositatud võrdlemisi ühtlaselt kõikide rahvakihtide õlgadele.

ROOTSI. Puuturuülevaade Rootsis. — *Timber Market in Sweden.*

Kommertskollegiumi andmeil jätkasid märtsis puukaubamüügid sama tempot nagu veebruaris, nii et märtsi lõpul oli müüdnud 400 000 std saetud ja hõõveldatud puukaupu ekspordiks. M. a. samal ajal müüdi vaid 275 000 std.

On tähelepanuväärne, et k. a. suurenesid müügid Taani, Hollandisse, Prantsusse, Belgiasse ja Egiptusse, kuna müük Saksa ei tõusnud veel m. a. tasemele.

Teisalt on suur osa inglise importöre osutanud passiivsust, mida küll tuleb seletada peamiselt sellega, et loco-hinnad ei ole paranenud sel määral nagu cif-noteeringud uutel tehingul. On selge, et oluline ostutarvidus rootsi ja soome puukauba järele jääb veel püsima, et rahuldada nõudmist Inglises, olgugi et Kanada puidu juurdeveetu kulumeb vähemalt samaks nagu m. a.

Hinnad on kindlad, olgugi et ei ole mär-

gata erilist tõusu võrreldes veebr., arvatud välja kuusepuud, millised näitavad ligi 5/— tõusu.

Sisemaal on märgata 1" vormilaudade puudust betoonvalamistööde jaoks, kuna arvatavasti säärase puidu võrdlemisi suur sissevedu Soomest on jäänud ära.

Puumassimüügid tselluloositurul olid märtsis elavamad kui veebr., ning võib arvata, et märtsis müüdi ligi 100 000 tn tselluloosi üleandmiseks 1939. a. ja sama palju üleandmiseks 1940. a.

Samuti nagu varem, on suurem osa müüke tehtud ühenduses vanade lepingute konvertimeisega. Sulfiit- kui ka sulfaatmüüke arvatakse tõusvat nüüd 75%—ni kogusest, mis on aasta jooksul käsutatav üleandmiseks, siia hulka tulevad arvata ka need eriti suured laod, millised leidsid aasta algul.

Olukord P.-Ameerika paberitööstuses arvatakse olevat paranenud, kuna P.-Ameerika paberitööstuse tegevus tõusis veebr. 10% 1938. a. keskmisest tegevusest. Siiski on Ameerika importsadamate laod veel väga suured. Seevastu loetakse, et olukord Ameerika tselluloositööstuses, eriti Vaikse Ookeani

rannikul, jätab palju soovida. See tohiks olla ka põhjuseks uuesti ülesvõetud agitatsioonile takistada välismaise pabermassi sissevedu. Muuseas on Ameerika võimude poolt alustatud uurimust, kuid võrd suuresti mõjub välismaine pabermass Ameerika turule. Viimaste teadete järgi ei mõelda „välismaise massi“ all mitte esijärjekorras põhjamaade pabermassi. Midagi säärast ei ole ka varem ega nüüd tulnud ette. Seevastu tohiks just müügid Ameerikasse anda parimat hinda kui müügid teisile turgudele.

Hinnad on ikka veel nõrgad. Hinnad 1016 kg eest cif Inglise olid märtsis järgmised:

Pleegitatud sulfiit	£ 9.10/— kuni 10.10/—
Raske sulfiit	£ 7.15/— „ 8.5/—
Raske sulfaat	£ 6.— „ 6.10/—

Mehaanilise massi läbikäik oli ka märtsis tähtsusetu, kuid siiski suurem kui veebr. Hinnad olid 47/6 kuni 50/— cif Inglise tänavuaastaste üleandmiste eest. Vastupidi keemilisele massile on niiske mehaanilise massi laod väikesed.

Kuiva mehaanilise massi hinnad on ikka veel umbes Rkr. 75 fob Rootsi ekspordisadam.

LEEDU. Tollitariifi muudatusi Leedus. — *Amendments in Lithuanian Customs Tariff.*

Territoriaalsete muudatuste tagajärjel otsustas Leedu valitsus muuta osaliselt kehtivat tollitariifi. Vastavad muudatused avaldati riigi ametlikus väljaandes 29. IV. Muudatu-

sed tabavad peamiselt riisi, puuvilja, loomastõta, päevapildiparaate, kinoaparaate, autosid ja mänguasju, milliste sisseveotoli tunduvalt suurendati.

Leedu jõhvikate väljavedu. — *Lithuanian Exports of Cranberries.*

Leedu ajakirjandus rõhutab jõhvikate ekspordi organiseerimise vajadust, kuna jõhvikatele olevat välismail head turgu. Samal ajal, kui Soome ja teised riigid saavat tähelepanavat sissetulekut jõhvikate ekspordist, olevat see Leedus jäetud hooletusse ja eralgatuse kätte. M. a. algas teotsemist vastav ühing „Sobyda“ ja ekspordis enam kui 500 kv jõhvikaid, kuna teised erakaupmehed ekspordisid üle 1000 kv. K. a. „Sobyda“ kavatses organiseerida jõhvikate ekspordi suuremas ulatuses. Ühingu esindajad külastavad kohti,

kus kasvab jõhvikaid suuremal määral, et astuda korjajatega otsesse ühendusse. Sealjuures nõuab ühing, et pandaks suuremat rõhku marjade eraldamisele lehtedest, millised tunduvalt vähendavad välisturul marjade väärtust. Jõhvikate ekspordist suundub suurem osa Saksa, kuid ka teisis riiges on jõhvikatele küllaldast nõudmist. Arvatakse, et selle eksporditara ratsionaalse organiseerimise korral võiks Leedu ekspordida aastas umbes 30 autotäit jõhvikaid, mis riigile annab kenakese sissetuleku.

Leedu telliskivitoodang. — *Lithuanian Brick Production.*

Leedus toodeti 1938. a. 100 000 000 telliskivi. Tähelepanu väärib asjaolu, et sellest

41,0 milj. telliskivi ehk 40% üldtoodangust tootsid väiksemad telliskivitehased külades.

1935. a. teotses vaid 208 säärast külatööstust üldtoodanguga 16 500 000 telliskivi. 1938. a. tänu intensiivsele propagandale telliskivi kasutamise kasuks tõusis nende arv 305-le üld-

toodanguga 41 000 000 telliskivi. Põllutööko- da telliskivitootmise instruktorite kaudu on teinud tänaväärt tööd telliskivitoodangu tõst- miseks küllades.

Raadioaparaatide tööstus Leedus. — *Lithuanian Radio Industry.*

Leedu kaubandus-tööstuskoja algatusel peeti läbirääkimisi kodumaise raadiovastu- võtjate-tööstuse arendamiseks, millisel töös- tusel on suured väljavaated, kuna Leedu imp- ordib aastas enam kui 3 500 000 liit eest raadiovastuvõtjaid ja nende osi. Uue võim- sama saatja valmistamine põhjustab kahtlemata kuulajate arvu suurenemist, eriti maal, mil- letõttu suureneks ka raadiovastuvõtjate imp- ort välismaalt. Vastavad ringkonnad on ar-

vamusel, et tavalisi rahvavastuvõtjaid on või- malik valmistada hea eduga ka Leedus, kuna selleks ei ole vaja kasutada suuremal mää- ral õppinud tööjõudu. Välismaalt peaks Lee- du importima vaid raadiolampe ja muid ük- sikosi, millede tootmine Leedus ei ole ratsio- naalne. Kui riikliku kapitaliga asutatav ühing algab raadiovastuvõtjate tootmist, siis arvatakse, et raadiotarvete üldsissevedu vä- heneb 70—75%.

ITAALIA.

Bambuse kasustamine tsemendis Itaalias.

Bamboo Used in Concrete Structures in Italy.

Itaalia rahvuslikus uurimiste nõukogus (Consiglio Nazionale delle Ricerche) on kat- setamisel bambuse tarvitamine tsemendis raudritvade asemel ehitustööl Etiopias. Eti- oopias, eriti Galla ja Sidamo rajoonis, on laialdased metsad bambusi, milliste kõrgus tõuseb 20 m ja läbimõõt 25 sm-ni.

Raudritvade asendamisel tsemendis teise toetusmaterjaliga on tarvilik selle materjali tugevus, tema kokkuliitumus tsemendiga, võimalik ühesugune laienemiskoeffitsient tem- peratuuri tõusul ja muutumatus tsemendis, milliseid omadusi omab raud. Bambuse tugevus, mida veel suurendab tema toruline konstruktsioon, osutub küllaldaseks. Toore bambuse kokkuliitumus tsemendiga on nõrk, kuid vastavate lihtsate ja odavate protse- duuridega olevat võimalik tema kokkuliitu-

must tsemendiga tunduvalt tõsta. Bambuse laienemiskoeffitsient temperatuuri tõusul eri- neb tsemendi laienemiskoeffitsiendist kuid vahet võib vähendada vastava protseduuriga.

Praegu tarvitatakse bambust Etiopias puumaterjalina majade ehitamisel, mööbli valmistamisel ja telegraafi- ning telefoni- postidena. Etiopias on müügil 5—8 m pikkused bambustüved hinnaga 2—4 liiri tk.

Bambuse tarvitamisega tsemendis raud- ritvade asemel tehti algust mõne aasta eest Jaapanis, Hiinas ja Indias. Hiinas on tehtud katseid bambuse tarvitamisega tse- menditud teede ehitamisel (poole kilomeetri pikkune katsetee Namkingi juures). Bam- buse tarvitamise küsimus raua asemel tse- mendis on võetud üles ka Saksas.

SVEITS.

Kartulite sissevedu Šveitsi. — *Swiss Potato Imports.*

Lüdi alkoholiwalitsus avaldas korralduse, millega muudetakse söögikartulite sisseveo- korda. 1 tn söögikartuleid võidakse impordi- da välismaalt, kui samal ajal ostetakse 15 tn kodumaisi söögikartuleid 1938. a. lõikusest ettekirjutatud hindadega. Sisseveoload söö- gikartulite sisseveoks kehtivad 30 päeva,

siisk mitte kauem kui 15. VI 39. Alkoholi- walitsus varustas vastavaid tagavaraladusid märtsis 700 tn hollandi ja belgia kartulitega, hinnaga 15 šfr. pro 100 kg. 1939. a. esimese kolme kuu kestel importis Šveits Eestist 40 tn kartuleid.